

Ärende: VN/20925/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi työllistymistä edistävistä monialaisesta yhteispalvelusta annetun lain ja kotoutumisen edistämistä annetun lain muuttamisesta

Utlåtande av remissintansen

Utlåtandet om det är inte går at svara på frågorna nedan

-

1. Utkast till regeringens proposition om ändring av lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen

Paragraferna 3, 4, 5 och 6 om bedömning av servicebehoven för den tvärsektoriella gemensamma sysselsättningsfrämjande tjänsten, planering av ett servicepaket som är lämpligt för anställning av arbetslösa samt framsteg och uppföljning av anställningsprocessen.

3 §

Utredningsperiod

Arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet, Folkpensionsanstalten och den arbetslöse ska tillsammans bedöma den arbetslöses behov av service inom tre månader efter att sektorsövergripande samservice har inletts (utredningsperiod).

Under utredningsperioden ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten tillsammans med den arbetslöse utreda hans eller hennes yrkeskompetens samt hans eller hennes sociala situation, hälsotillstånd och arbets- och funktionsförmåga när de inverkar på sysselsättningen. I utredningsperioden ska det ingå vägledning i syfte att motivera den arbetslöse och göra honom eller henne delaktig i service som är relevant för sysselsättningen.

4 §

Hur en sektorsövergripande sysselsättningsplan utarbetas, följs upp och revideras

Under den utredningsperiod som avses i 3 § ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och den arbetslöse tillsammans utarbeta en sektorsövergripande sysselsättningsplan, där de avtalar om arbetskraftsservice, socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster som tillgodoser den arbetslöses behov av service och kommer överens om hur servicen och tjänsterna ska följas upp. I sysselsättningsplanen ska ingå en sådan jobbsökningskyldighet som avses i 3 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice, om inte något annat följer av kapitlets 7 §.

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet ska följa upp hur sysselsättningsplanen genomförs. Arbets- och näringsbyrån ska se till att sysselsättningsplanen revideras på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver, dock minst var tredje månad, och när den

arbetslöse särskilt begär det, förutsatt att det inte med hänsyn till den arbetslöses situation är uppenbart onödigt att revidera planen. Välfärdsområdet deltar i revideringen av sysselsättningsplanen på det sätt som den arbetslöses behov av service kräver.

5 §

Skyldigheter i samband med en sektorsövergripande sysselsättningsplan

Arbets- och näringsbyrån och välfärdsområdet är skyldiga att upplysa den arbetslöse om skyldigheterna enligt 1 mom.

6 §

När sektorsövergripande samservice avslutas

Sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen avslutas när arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdet och Folkpensionsanstalten gemensamt bedömer att den arbetslöse inte längre behöver sektorsövergripande samservice

De förändringar som föreslås i propositionen är i sig tydliga och av en mer teknisk natur i och med att man ersätter kommunerna med välfärdsområden. Då man i det nya lagförslaget inte längre nämner kommunerna som del av samarbetet i den sektoröverskridande samservicen utesluter man dock många möjligheter att på ett smidigt sätt erbjuda kunderna tjänster som arbets- och näringsbyråerna eller välfärdsområdena inte har möjlighet tillhandahålla inom ramen för samarbetet.

I det fleråriga samarbetet mellan kommunerna och övriga parter i den sektoröverskridande samservicen har man inom kommunen utvecklat tjänster som kompletterar de social- och hälsovårdstjänster som erbjudits i kommunen. Man har haft ett smidigt samarbete för att trygga kundernas övergång till arbetsmarknaden genom att man kunnat erbjuda rätt tjänst vid rätt tidpunkt i förhållande till kundens servicebehov.

I lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021) 6 § och 7 § stadgas om ansvaret för främjande av hälsa och välfärd både i kommunerna och i välfärdsområdet. Därtill åläggs både kommunen och välfärdsområdet att samarbeta i frågor som gäller hälsa och välfärd. För kunder som har behov av sektoröverskridande service kommer kommunens tjänster att vara till nytta genom att de kompletterar och även kan minska på behovet av social- och hälsovårdens tjänster. Av propositionen framgår det att förändringen i lagen inte påverkar kommunernas ordnande av övriga sysselsättningsfrämjande tjänster och att syftet inte heller är att försämra möjligheterna att tillhandahålla frivilliga tjänster för kunder inom sektoröverskridande samservicen. Att utestänga kommunerna från den sektoröverskridande samservicen betyder dock att man bryter upp ett fungerande samarbete som finns idag och på så sätt konkret förlänga processerna i en nu smidig servicekedja och försvåra ett etablerat samarbete.

Det är även skäl att uppmärksamma kommunernas roll i främjandet av hälsa och välfärd när det gäller andra stadiets utbildning och den fria bildningen. Många kunder inom samservicen har behov av olika former av fortbildning för att placera sig på arbetsmarknaden. Det kan i grunden vara fråga om en föråldrad utbildning eller invandrare som ännu behöver utbildning efter integrationstiden, utan att dessa för den skull har behov av social- och hälsovårdstjänster men vars kundrelation ändå funnits i den sektoröverskridande samservicen. Inom bildningens finns även för kommunen lagstadgade tjänster för ungdomar, så som uppsökande ungdomsarbete samt ungdomsverkstäder som i nuläget är en viktig del av det sektoröverskridande samarbetet.

Kommunens sysselsättningstjänster inom ramen för den sektoröverskridande samservicen berör även samarbete gällande stödsysselsättning (Lag om offentlig arbetskrafts- och företagservice 7 kap. § 3) samt stödsysselsättning via sysselsättningsskyldighet (Lag om ändring och temporär ändring av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice 1366/2014, 11 kap. § 1) och dessa uppgifter sköter kommunen i enlighet med Kommunallagens (2 kap. 7 §) föreskrifter gällande kommunens organiseringsansvar. Att uppmärksamma dessa kommunens uppgifter i lagen om sektoröverskridande samservice möjliggör ändamålsenliga tjänster och man undviker överlappningar eller luckor i serviceprocessen.

7 § Organisation av en tvärspektoriell gemensam tjänst och nationell vägledning (I paragrafen finns befogenhet att utfärda förordningar. Innehållet i förordningen beskrivs i de bestämmelsespecifika motiveringarna. Nuvarande statsrådets förordning är 1377/2014.)

7 §

Hur sektorsövergripande samservice ordnas samt styrs nationellt

För tillhandahållande av sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska arbets- och näringsbyrån, välfärdsområdena inom dess verksamhetsområde och Folkpensionsanstalten inom det område som består av de kommuner som hör till respektive

I propositionen stadgas att den sektoröverskridande samservicen ska ha tillräcklig personalstyrka i relation till kundmängden. Det lämnas dock öppet hur stor en tillräcklig personalstyrka är. Inom samservicen finns idag personal som sköter en sysselsättningsservice som inte hör till uppgifterna i de nya välfärdsområdena. När dessa lämnas utanför det sektoröverskridande samarbetet berövas de sina verktyg för att väl utföra sina egna uppgifter i kommunen. Om personal som sköter sysselsättningsfrågor i kommunen inte kan tas med i den sektoröverskridande samservicen förutsätter detta en utökning av personalresurserna inom social- och hälsovårdstjänsterna för denna service.

Då lagen om sektoröverskridande samservice trädde i kraft 2014 var bakgrunden den att man ville att servicen skulle bli mer effektiv och i sin helhet ändamålsenlig samtidigt som man ville ge kommunerna en större påverkningsmöjlighet i och med att de även fick ett finansieringsansvar för de långtidsarbetslösa (RP 183/2014). I nuvarande lagförslag har denna aspekt inte uppmärksamats. Kommunernas ekonomi påverkas i och med att finansieringsansvaret för arbetsmarknadsstödet blir kvar hos kommunerna men samtidigt ges kommunerna ingen möjlighet att konkret påverka den service som tillhandahålls inom den sektoröverskridande samservicen. De tre parter som enligt lagförslaget bedömer arbetslösas behov av service, planerar service och svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp har inget eget ekonomiskt ansvar för resultaten av verksamheten.

Enligt statsrådets förordning om sektoröverskridande samservice 1377/2014 § 2 och § 4 är kommunerna fortfarande avtalsparter i det sektoröverskridande samarbetet med uppgift att utnämna ordförande för samservicens ledningsgrupp och den person som leder organisationen av verksamheten. De konkreta möjligheterna för kommunerna att påverka verksamheten förblir dock små och kan även här minska kommunernas intresse för deltagande i den sektoröverskridande samservicen.

Vad mer vill ni säga om förslaget?

I samarbetet inom samservicenätverket har tillgången till ett gemensamt klientprogram betytt att informationen har kunnat delas mellan de olika samarbetsparterna på ett enkelt sätt. Detta har underlättat ställningstaganden gällande kundens situation och planeringen av servicehelheter. Då kommunerna står utanför samarbetet kommer den fortsatta serviceprocessen att vara beroende av skriftligt medgivande från kunden för överföring av information vilket kan påverka betydelsen av de kommunala tjänsterna och förlänga serviceprocesserna. Samtidigt säger man i statsrådets förordning om sektoröverskridande samservice 1377/2014 att ledningsgruppens representant skall svara för utveckling av samarbetsrutinerna och kundprocesserna för den sektorsövergripande samservicen. Detta förutsätter att personen har information om kundernas planer och servicebehov. Att inte ha tillgång till det gemensamma klientprogrammet är på så sätt i strid med kraven i förordningen.

I lagförslaget uppmärksammar man att de kommuner som ingår i kommunförsöken och som på basis av sin position som arrangör av arbets- och näringsbyråns tjänster är parter i samarbetet. Detta gör att kommunerna sätts i ojämlig situation och den service som erbjuds de arbetslösa är olika beroende på bostadsort. Det finns en risk att det sektoröverskridande samarbetet minskar i de kommuner där kunderna inte styrs till sektoröverskridande service på samma sätt som i kommunerna i kommunförsöken. Kundernas servicebehov granskas inte längre helhetsmässigt och det sektoröverskridande samarbetet uppfylls inte längre.

2. Lagförslag om ändring av lagen om främjande av integration

Ersättning för kostnader (kap 6)

Ett smidigt samarbete mellan kommunen och välfärdsområdet är viktigt för att kundens service ska ordnas så bra som möjligt ur kundens synvinkel. Därför är det motiverat att kostnaderna kan ersättas där de uppstår. Det är därför viktigt att kommunerna fortsättningsvis kan ansöka om ersättning enligt § 50 i lagen om integration.

Stöd för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare (27-28 §)

-

Övriga föreslagna förändringar gällande välfärdsområden

-

Vad mer vill ni säga om förslaget?

Då man i lagförslaget planerar att överföra helhetsansvaret för integrationen till kommunen skulle det vara viktigt att man definierar vad detta betyder och vilka grupper det gäller. Via en precisering av vad som skiljer främjande av integration från de tjänster som tillhandahålls via socialvårdslagen skulle överlappningar i tjänsterna undvikas och både kommunens och välfärdsområdets uppgiftsbild skulle bli klarare.

Engren Helena
Malax kommun